

A tizenöt éves község

Bocskaikert

Azt mondják, nem vesszük észre, hogy a történelem velünk történik meg. Ez általában igaz is, de sokszor csak arról van szó, nem vesszük észre a história kerekének forgását. A tizenöt éve önálló településként számon tartott Bocskaikert lakói azonban nemcsak észrevették, hanem maguk is formálták a község történelmét. Azzal, hogy sarkukra álltak: legyen önálló település a két város – Hajdúhadház és Debrecen – közötti helyen élő, ma már mintegy kétezernégyszáz ember lakhelye.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kerek erdő, amelyet már 1158-ban megemlítenek a krónikák. Ekkor a tőle tíz kilométerre lévő Debrecen helyén még csak kisebb falvak léteznek, e város csaknem két-száz évvel később említetik a Várad Regestrumban, azaz adójegyzékben. Ekkoriban vásárolja meg ezt a területet Beke Tamás. 1477-ben az akkor Szalók monostora néven tisztelt, 150 lakosú települést Szilágyi Erzsébet vette meg. Aztán meghalt Mátyás, oda lett a fekete

sereg is, amely addig megvédte az országot a török ellen. A törökök közelsége miatt (a közeli Várad igazi török basa székhelye lett) aztán elmenekültek innen az emberek.

Az egykori település évszázadokon át Csipkerózsika álmát aludta, mígnem 1898-tól kezdve debreceni és hajdúhadházi lakosok felparcellázták, s hivatalosan szőlőtermelő hegyközség lett. Annak ellenére, hogy az ide legközelebb eső hegy (Tokaj) 80 kilométerre található. Igaz a dom-

bos utcákat akár hegynek is nézheti a síkvidékhez szokott ittlakó.

Aztán egyre többen költöztek az erdővel körül vett, jó levegőjű Bocskaikertbe, állandó lakosnak, vagy nyaralónak, mígnem napjainkra kialakult 2400 fős lakossága.

Ez a település, múltját, nagyságát meghaladó jelentős kulturális hagyományokkal is bír. 1942-től 1946-ig itt élt és dolgozott Németh László író, Gulyás Pál debreceni költő, Dienes László festőművész. Többször nyaralt itt Móricz Zsigmond is.

A hatvanas évek centralizációs gyakorlata szerint a településrészt Hajdúhadházhoz csatolták. Tőle szakadt el a rendszerváltás után egy helyi népszavazás hatására, és kezdte meg a község első önálló évét 1994-ben. Első polgármestere az Állami-díjas Gyarmathy Kálmán lett. (Jelenleg Szöllős Sándor a község polgármestere, aki 2006 óta tölti be ezt a tisztséget).

Az önállóság egyik mozgatója, igazi spiritus rectora Lőrincz János volt, aki korábban Tégláson és Hajdúhadházban tanácselnökként dolgozott, öt, illetve húsz évig.

Nem sokkal halála előtt – így beszélt erről: „Tudtam, hogy nem én leszek az új település polgármestere,

de nem is azért szerveztem az egészet. Egyszerűen arról volt szó, hogy megérdemelték az itteni lakosok az önállóságot.” 2006-ban Lőrincz János a már önálló település alpolgármestere lett.

Ezzel elérkeztünk Bocskaikert jelenéhez. Az egyesülés óta a település sokat fejlődött. Több utcát láttak el szilárd burkolattal, iskolát, templomot építettek. Egyre többen költöztek ide Debrecenből is, akik a városi nyüzsgés helyett az erdőszéli idillt választották, de munkahelyük a megyeszékhelyhez köti őket, ami a települést kettévágó 4-es úton 10 kilométerre van. Közelebb, mint némely budapesti munkahely a belvárostól. De ha jó idő van, akár egy mountain bike-kal az erdőkön keresztül is el lehet ide jutni.

A legutóbbi időkben a Debrecent elkerülő autótút építése okozott kisebb ribilliót a Bocskaikertben. A helyiek szerint ez túl közel kerül a község szélső házaihoz. Ebben van is valami, de másképp meg az oxigényártó erdőt kellett volna jobban megcsonkítaniuk az építőknek. A vitát jogerősen lezárták, inkább a község „ujját” harapták meg, semmint az erdőt. A bocskaikertiek pedig kárpótolhatja, hogy a község végében térhetnek rá erre az útra, amely az M35-ös és M3-as autópályára visz. Így a 15 éves község hamarosan csatlakozhat az ország autópálya-hálózatához is.

Gőz József

1

2

3

4

- 1 A bocskaikerti ökumenikus templom
- 2 Az önállóság motorja, az idén elhunyt Lőrincz János és virágoszlopos találmánya
- 3 A település legrégebbi épülete, a Dugó csárda, ma óvoda
- 4 Dienes János festőművész erdőszéli villája

Partnerségben az önkormányzatokkal

Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központ Szolnokon

Egyike volt azoknak, akik szöni kezdték a megye, a város és a régió külföldi kapcsolatait. Embri nyitottsága környezetére is hatott, munkatársai közül sokan merítettek erőt példájából a nehéz pillanatokban. Talán csak ők tudták, hogy nyugdíjba vonulása nem jelenti a misszió végét. E mondatokkal köszöntötték a közelmúltban Bali Istvánt, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat nyugalmazott külügyi szakreferensét, amikor megkapta a rangos Jász-Nagykun-Szolnok Megye Európa Díjat.

– *Úgy gondolná a laikus, hogy 2007 valaminek a vége és valaminek a kezdete. Ekkor vonult nyugdíjba és ekkor alakult meg szolnoki központtal a Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központ az ön vezetésével. Pedig a történet nem ekkor kezdődött...*

jük a magyar kultúra, a népi hagyományok s a helyi gazdaság megismertetését. 1998 óta tagjai vagyunk az Európai Vidék Egyetemeiért Egyesület (APURE) nemzetközi hálózatának, mely szervezet megbízásából 2007-ben hoztuk létre a Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központot.

– *Szlogenjük: „Vidéken a vidékért!” Mit tudnak tenni a vidék felzárkóztatásáért?*

– Szeretnénk Közép-Kelet Európában olyan központot kialakítani, amely egy hatékony hálózatba igyekszik bevonni a szomszédos és az újonnan csatlakozott 12 ország vidékfejlesztési szakembereit, egyesületeit. Ezért pályáztunk a lengyelekkel együtt, a portugál központú nemzetközi szervezetnél a Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központ szolnoki létrehozására. Végül mi nyertünk. 2007. október 12-én ünnepélyesen aláírtuk a szolnoki megyeházán az alapító okiratot a szlovák, lengyel, cseh és román partnerekkel együtt. Még két ilyen központ működik Európában: Portugáliában és Olaszországban. Az APURE két évente európai vidékfejlesztő nyári egyetemeket szervez. Programja az aktuális agrár- és vidékfejlesztési témához kapcsolódik. Nagyon fontos például a klímaváltozás elleni

küzdelem, a megújuló energiák megismertetése, felhasználásuk lehetőségei, a hagyományörzés, az európai kultúra sokszínűségének továbbadása, a táj- és természetvédelem, a környezetvédelem, a nők helyzete falun és a küzdelem az európai újszegenység ellen. 2006-ban Mezőtúron és Szolnokon rendeztük meg a nyári egyetemet *Párbeszéd nyugat és kelet között az európai vidék felemelkedéséért* címmel. Több mint 12 országból voltak résztvevők, mintegy kétszázan, akik megismerik és átveszik egymás hasznosítható, jó gyakorlatát, és a sajátosságaiknak megfelelően adaptálják. Az APURE, illetve a vidékfejlesztő központ munkája nagyon hasonlít a népfőiskolai mozgalomhoz, mert nem zárt épületben való oktatást jelent, hanem közel megy az egyes településeken az emberekhez, hiszen ők mondják meg az adott helyen, mire van szükségük. Ebben a munkában partnereink a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Verseyhy Ferenc Könyvtárban – az önkormányzat támogatásával – működő Európai Információs Központ, a Jász-Nagykun-Szol-

– Jóval előbb. 1990-ben megalapítottuk az Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesületét. Azóta

fáradozunk a vidék jövőjének, értékeinek, versenyképességének megőrzésén. Hisszük és valljuk, a vidék elég tartalékkal rendelkezik ahhoz, hogy felemelje és közelebb hozza egymáshoz Európa népeit. A kontinens szinte minden részében rendelkezünk partnerekkel. Fontos feladatunknak tekint-

Bali István 1946-ban született, Szolnokon él. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat nyugalmazott külügyi szakreferense. **Végzettségei:** okleveles sportszervező, külkereskedelmi közgazdász és euromenedzser szakközgazdász. 2007-ben történő nyugdíjba vonulásáig, 15 éven át szervezte Jász-Nagykun-Szolnok megye nemzetközi tevékenységét. Testvérmelegyék, testvértelepülések kapcsolatait koordinálta, nemzetközi konferenciákat szervezett, EU-s projektek lebonyolításában vett részt. Közreműködött az Európai Régiók Gyűlése oktatási, kulturális, sport, ifjúsági és média bizottságában. 1990-ben megalapította az Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesületét, melynek elnöke. A szervezet tagja az Európai Vidék Egyetemeiért Egyesületnek (APURE), amelynek alelnöke. Vezetője a 2007-ben Szolnokon megalakult Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központnak. A szervezet több sikeres európai uniós és hazai projektben vett már részt. **Idegen nyelvismeret:** francia, lengyel. **Kitüntetései:** Lengyel Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztje (2001), Jász-Nagykun-Szolnok Megyéért Díj (2004), Lengyel Kultúráért Érdemrend (2005), Pas-de Calais Megyéért Díj (2007), Jász-Nagykun-Szolnok Megye Európa Díja (2008).

Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete. Jászkiséren, a fiatalok fórumán vetődött fel 1989-ben a gondolat, hogy létre kell hozni egy olyan egyesületet, amely a vidéken élő, mezőgazdaságban dolgozó fiatalok érdekeit képviseli, támogatja képzésüket, kulturális és szabadidős tevékenységüket. Így alakult meg 1990-ben az Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete (AGRARIA), amely a Közép-Kelet Európai Vidékfejlesztő Központot működteti. Az AGRARIA pártoktól függetlenül működő szervezet, mely az érdekezésre építi kapcsolatait. 25 megyei településen közel 1500 tagja van. Az egyesület célja a pályakezdő fiatalok elhelyezkedésének támogatása, a képzésük szervezése, a gazdaságilag életképes ötletek megvalósítása, a projektmenedzselés, az agráriumban dolgozó, vidéken élők felkészítése, információval való ellátása. Nemzetközi kapcsolatuk széles körű. Ezen belül népi hagyományok felkutatását, konferenciák, hagyományörző népi játékok szervezését végzik Abádszalókon és Kunhegyesen. A szervezet hármas célkitűzése: információ, képzés, együttes cselekvés. Nagyobb rendezvények: (1995) *Élni és mezőgazdaságnak lenni Európában*; (1996) *Európai Régiók Hagyományörző Fesztiválja Abádszalókon*; (2008) *Falu a városban*. A Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásával cseh, szlovák és lengyel résztvevőkkel szervezett utcafesztiválnak nagy sikere volt.

nok Megyei Népfőiskolai Társaság, a Szolnoki Főiskola Mezőtúri Üzleti Fakultása. Az utóbbival például egy közös projekt keretében – egy dán szervezet támogatásával – energiabusz kialakításán dolgozunk, amely a kistelepüléseket járva szemlélteti majd a napenergia, a szélenergia, a napkollektor működését, a geotermikus energia fontosságát.

– Sok a gond vidéken. Kevés a munkahely, hiánygazdálkodás jellemzi a helyható-

ságokat. Mennyire partnerek elképzeléseikhez az önkormányzatok?

– Igyekszünk kétoldalú együttműködési megállapodást kötni az önkormányzatokkal, kistérségekkel. Fogékony programjainkra a kunszentmártoni kistérség, az öcsödi, az újszászi, a martfűi, a jászfényszaru és a jászkiséri önkormányzat. Többen részt vettek a faluházás projektünkben, sok tapasztalatot szereztek, amit kama-

toztatni tudtak a munkájukban. Újszász például fejlesztette a helyi szolgáltatásokat, tagja lett az Európai Falvak és Kisvárosok Szövetségének, az Ecovastnak. Ide is szeretnénk minél több települést bekapcsolni. Vidéken megvan a változtatni akarás készsége, és ehhez az innovatív erő, ami egyesek szerint kihalt a magyar agráriumból. Vissza kell adni az emberek önbizalmát. Kiváló szakemberek hálózata működik a vidékfejlesztésben. Nem igaz az a szkeptikus kijelentés, hogy itt vége mindennek. Keresi az útját a helyi civil társadalom. Segíteni kell a családi gazdaságokat, szövetkezni kell, ha így könnyebb. Meg kell találni az értékesítési piacot, helyben kell termelni és értékesíteni. Ki kell találni, hogy két kistelepülés mit tud fejleszteni közösen. Össze kell fogni, akár francia mintára – ahol kosaras farmerok boltja is működik –, de az önkormányzati összefogásra is egyre nagyobb szükség van.

– Hogyan lesz forrás az újszerű fejlesztésekre?

– Sokszor arra gondolnak az önkormányzatnál, hogy mi adjuk a pénzt, a támogatókat. Ez nem így van, mi is pályázati pénzekből tartjuk fenn magunkat. De hozzásegítjük az önkormányzatot ötletekkel, ajánlásokkal, olyan nemzetközi projektekben, szervezetekben való részvételhez, ahová már Brüsszel adja a támogatást. A vidékfejlesztő központból főként információkat adunk. Angolul, franciául, lengyelül, németül beszélnek a munkatársaink a hálózatban. Így nagyobb eséllyel lehet pályázni például egy napkollektor építésére. Cserekapcsolatokat, szakmai utakat szervezünk egyesületek, iskolák között, termelési technikákat népszerűsítünk vállalkozóknak. Jövőre Lyonba, a *Szakmák Világa* rendezvényre utaztatunk majd egy képzéssel foglalkozó szakembergárdát. A helyi polgárok, civil szervezeteken múlik, hogyan használják ki a lehetőségeiket. Olyan szemináriumot tervezünk a kistelepülésekre, ahol megtanítjuk az embereket arra, hogyan érveljenek, mondjanak véleményt egy falugyűlésen például. A közösségi részvétel erősítése adja a fenntartható vidékfejlesztés esélyét, ezért segíteni kell a helyi közösségek kialakulását, működését, fejlődését. Az egymástól és a másoktól – legyen bármilyen európai nemzetről szó – való tanulás a társadalom érdeke is.

Simon Cs. József

A felvétel a *Falu a városban* című utcafesztiválon készült Szolnokon, 2008-ban